

Bidden in Jezus' naam

Voorganger: Ds. Heleen Weimar

Lezingen:

1^e schriftlezing: Jesaja 41,17-20

2^e schriftlezing: Johannes 16,16-30

Gemeente van Jezus Christus,
Wanneer een geliefd persoon zeer plotseling, totaal onverwacht sterft, volgt op de schok vaak het smartelijke gemis van een bewust afscheid. Vaak troosten de achterblijvers zich wel met de gedachte: de gestorvene heeft in ieder geval niet geleden. Maar daar staat tegenover, dat bewust afscheid nemen heel belangrijk kan zijn, voor degene die moet sterven, en voor degenen die achter blijven.. Uitspreken wat je voor elkaar betekent, terugkijken, de balans opmaken, vooruitkijken, elkaar moed inspreken, elkaar nabij zijn ... Een goed afscheid kan helpen om zonder elkaar verder te kunnen.

De woorden van Jezus, die we lazen uit het evangelie naar Johannes, zijn dergelijke afscheidswaarden. Ze zijn bedoeld als een bemoediging. Jezus voorziet hoe zwaar de leerlingen het zullen krijgen, als hij er niet meer is. Hij steekt hen, met zijn woorden, een hart onder de riem. Het stukje dat we lazen is onderdeel van een lange afscheidsrede, een soort testament, dat de hoofdstukken 13 tot en met 17 beslaat.

Wanneer de evangelist Johannes deze woorden van Jezus opschrijft, hebben zijn volgelingen het inderdaad zwaar. Ze zijn uit de synagoge – de moederkerk – verworpen. Ze zijn in de verstrooiing geraakt. Ze worden verdrukt en vervolgd.

Onder die zware omstandigheden is het gemis van Jezus heel groot. Met heimwee wordt teruggedacht aan de tijd, dat zijzelf of de discipelen vóór hen Jezus honderduit konden vragen en hij hun leermeester was. Maar ook de omgang met God is problematisch. Waar is God in dit alles? En wat mogen ze van God verwachten?

De situatie van Jezus' volgelingen is wel enigszins herkenbaar voor ons. Wij worden niet vervolgd en verdrukt. Maar wij leven in een maatschappij waarin geloven zeker niet vanzelf spreekt. En wij worden aangevochten door erge dingen, die in ons persoonlijk leven of in de wereld om ons heen gebeuren. Er is zoveel wat wij niet begrijpen. Weet God dat? Hoort God ons? Kan God er iets mee? Konden wij zulke vragen maar voorleggen aan iemand als Jezus.

Jezus neemt in zijn afscheidswaarden de moeilijkheden die hij voorziet heel serieus. Hij gebruikt daarvoor het beeld van een vrouw die weeën heeft.

...Je zult huilen en weklagen, terwijl de wereld blij zal zijn.

Je zult bedroefd zijn, maar je verdriet zal in vreugde veranderen.

Ook een vrouw die baart heeft het zwaar, maar wanneer haar kind geboren is,

herinnert ze zich de pijn niet meer, omdat ze blij is dat er een mens ter wereld is gekomen. Jezus spreekt dus over verdriet en pijn, maar ook over vreugde. Alleen is het zo raadselachtig, wanneer die vreugde aan zal breken.

Nog een korte tijd en jullie zien mij niet meer, maar kort daarna zien jullie me terug.

Wat bedoelt Jezus met 'kort daarna zien jullie me terug'? De leerlingen vragen er ook al naar. - Doelt Jezus op de verschijningen na de opstanding?
- Of gaat het over de wederkomst / de komst van de Mensenzoon / het aanbreken van Gods koninkrijk?
- Of gaat het over de tijd ertussenin? De tijd van de eerste gemeenten? Onze tijd? Komt Jezus misschien ook tot ons in de tussentijd?
Die onduidelijkheid over 'wanneer gebeurt dat dan?' geldt ook dat ene zinnetje, dat er zo uitspringt:

Wat je de Vader ook vraagt in mijn naam – hij zal het je geven.

Is dat louter toekomstmuziek – als God zal zijn alles in allen? Of gelden die woorden ook nu, voor ons. Is dat zo, nu, dat God geeft wat wij vragen?

Het moeilijke van hierover spreken in een preek, is dat bidden zo uiterst persoonlijk is. Wij bidden natuurlijk ook met elkaar, maar het is ook dan toch allereerst een zaak van de binnenkamer van het eigen hart. Het kan dus niet anders, of preken over bidden heeft iets schraals algemeen. Toch – omdat we in gesprekken ook persoonlijke ervaringen met elkaar delen – is er wel iets gemeenschappelijks te benoemen.

Geeft God wat wij vragen in gebed?

Zéker zijn er ervaringen, dat God geeft wat wij vragen: inzicht, of nieuwe moed, of herstel, of troost. Je zou kunnen zeggen: dan gebeurt er iets met ons, wat wij als een aanraking van God ervaren.

Maar talloos zijn ook de ervaringen, dat God niet geeft wat wij vragen, althans niet meteen, niet onmiddellijk: er komt geen wereldvrede; er komt geen beterschap, maar iemand blijft ziek of zal gaan sterven; een relatie wordt niet hersteld, maar definitief verbroken ... Bidden wij dan niet goed? Niet vurig genoeg. Of mógen we misschien niet alles vragen? Sterker nog: dóen we dat misschien al niet, uit voorzorg, om niet teleurgesteld te worden. Bidden we wél om kracht, maar niet om beterschap ... Vragen we wél om wijsheid, maar niet om een bepaalde uitkomst of beslissing ...

Zijn niet alle vragen aan God goed of terecht? Is dat misschien de beperking die er ligt in de woorden: alles wat je vraagt *in mijn naam* (alles wat wij vragen *in Jezus' naam*) zal de Vader geven? Kunnen we niet zomaar álles vragen?

Kijken we hoe er in de bijbel wordt gebeden, hoe God met vragen wordt benaderd, dan zien we aan de ene kant een grote onbekommerdheid in het afvuren van vragen aan God.

Help mij! Luister toch! Geef mij antwoord! Waarom gaat het de onrechtvaardigen goed?

Wanneer komt er een einde aan mijn verdriet?

Tot dat onbeschroomde vragen hoort bijvoorbeeld het onderhandelen van Abraham: 'Stel dat er aan de vijftig rechtvaardigen in Sodom er vijf onbreken, zou u dan toch omwille van die vijf de hele stad verwoesten? ... Ik hoop dat u niet kwaad wordt, Heer, wanneer ik het waag door te gaan: stel dat het er maar veertig zijn ...?' Enzovoort.

Maar ook het gebed van Jezus in de hof van Getsemané is zo'n onomwonden vragen: 'Vader, als het mogelijk is, laat deze beker dan aan mij voorbijgaan.' Met de toevoeging: 'maar niet zoals ik het wil, maar zoals u het wilt.'

Vrijmoedig vragen dus.

Anderzijds leeft er een sterk besef in de bijbel, dat wij niet wéten, wat we zullen bidden.

'Leer ons bidden', vragen de leerlingen aan Jezus.

En zo komen we aan de woorden van het Onze Vader, in de versie van Lukas en van Mattheüs.

Meer nog dan de precieze woorden, is het misschien wel de grondhouding van dit gebed, dat Jezus ons wil leren. Het begint, in de eerste zinnen, met de mens die zich volledig op Gód richt, op Gods Naam en Gods wil en Gods koninkrijk. Op de betekenis, de reikwijdte, de hoogte en diepte, de belofte en de hoop van Gods Naam, Gods wil en Gods rijk.

En pas dáárna – of beter: vanuit dat perspectief – volgt de vraag: zie ons als mensen; zie wat wij nodig hebben om te leven (brood), in relatie tot onze medemensen (vergeving), een richting zoekend tussen goed en kwaad.

Een dergelijke wijze van ontmoeten, vragen stellen

vanuit een dergelijke grondhouding is, denk ik, bidden zoals Jezus ons leerde; bidden in Jezus' naam. (Een grondhouding die we overigens ook bij Job tegenkomen, of in de psalmen, of bij profeten.) Met heel je persoon, je gedachten en gevoelens, je geschiedenis, je verlangens, je richten op Gods Naam, Gods wil, Gods rijk. En vanuit die gerichtheid de vragen stellen die jij op je hart hebt. Zo'n grondhouding leren, aanleren, daar kun je je hele leven mee bezig zijn.

Maar het moet ons niet remmen in het, bij tijden, onbekommerd vragen afvuren op God; ons niet belemmeren in het –soms broodnodige – God bestormen met onze vragen.

In zijn lange afscheidsrede spreekt Jezus op velerlei wijze over de verbondenheid en omgang tussen Jezus, zijn leerlingen en God; een verbondenheid en omgang die doorgaat, ook als Jezus er niet meer zijn zal.

Voor die omgang gebruikt Jezus verschillende beelden: Hij gebruikt het beeld van een ouder – kind relatie. Een vader en zijn kinderen – hoe gaan zij (als het goed is) met elkaar om? Wat geven ouders en kinderen elkaar en wat mogen ze elkaar vragen?

Jezus gebruikt ook het beeld van vriendschap (vriendschap tussen God en mensen); vrienden en vriendinnen die alles voor elkaar over hebben. Wat maakt ze betrouwbaar voor elkaar en hoe staan ze voor elkaar in? Wat mag je vragen aan een vriend?

Er is ook het beeld van samenwonen, een huis delen (Jezus zegt dat God en hij bij ons zullen komen wonen). Hoe intiem ken je elkaar als huisgenoten? Hoe gun je elkaar de ruimte en hoe geef je elkaar een thuis? Wat kun je van een huisgenoot vragen?

Er is het bekende beeld van de wijnbouwer, de wijnstok en de ranken, die met elkaar verbonden zijn door een liefdesstroom. Wat mag je van een wijnboer verwachten?

En tenslotte schets Jezus het beeld van de heilige Geest als pleitbezorger – zoals het woord Trooster in de NBV wordt weergegeven. Een nog modernere vertaling zou zijn *mediator*; iemand die de communicatie tussen twee partijen helpt aangaan en onderhouden.

Dergelijke beelden geven evenzovele grondstructuren van 'bidden in Jezus naam'. Die beelden zijn, naar mijn gevoel, ruim en uitnodigend genoeg om ermee te oefenen, een leven lang.

Met het oog op de komende moeilijkheden en aanvechtingen spreekt Jezus, voor hij sterft, zijn leerlingen moed in. De vreugde, die hij beschrijft, geldt ook voor nu, ook voor de tussentijd, zo versta ik Jezus' woorden.

Al wat je vraagt in Jezus' naam zal God je geven. Dus bijvoorbeeld:

alles wat je zou vragen aan een liefdevolle vader;

alles wat je vraagt, zoals aan een betrouwbare vriend;

of aan een intieme huisgenoot;
of aan een zorgzame wijnbouwer;
of met een pleitbezorger aan je zijde.

Alles wat je zo vraagt, zal God je geven, zo verzekert
Jezus ons, nu of ooit.
Amen.